
Yajnavalkya Upanishad

याज्ञवल्क्योपनिषत्

Document Information

Text title : Yajnavalkya Upanishad

File name : yajnavalkya.itx

Category : upanishhat

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 97 / 108; Shukla Yajurveds - Sanyasa upanishad

Latest update : April, 16, 2000

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 22, 2023

sanskritdocuments.org

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಪನಿಷತ್

ಸಂನ್ಯಾಸಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನಾ ಯಾಂತಿ ಯದ್ವೈಷ್ಣವಂ ಪದಂ .
ತದ್ವೈ ಪದಂ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವಂ ರಾಮಚಂದ್ರಪದಂ ಭಜೇ ..
ಓಂ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ .
ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ..
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ..
ಹರಿಃ ಓಂ .. ಅಥ ಜನಕೋ ಹ ವೈದೇಹೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಮುಪಸಮೇತ್ಯೋವಾಚ
ಭಗವನ್ಸಂನ್ಯಾಸಮನುಬ್ರೂಹೀತಿ ಕಥಂ ಸಂನ್ಯಾಸಲಕ್ಷಣಂ . ಸ
ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಗೃಹೀ ಭವೇತ್ .
ಗೃಹಾದ್ವನೀ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ . ಯದಿ ವೇತರಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದೇವ
ಪ್ರವ್ರಜೇದ್ಗೃಹಾದ್ವಾ ವನಾದ್ವಾ . ಅಥ ಪುನರ್ವತೀ ವಾವ್ರತೀ ವಾ ಸ್ನಾತಕೋ
ವಾಸ್ನಾತಕೋ ವಾ ಉತ್ಸನ್ನಾಗ್ನಿರನಗ್ನೋಕೋಽವಾ ಯದಹರೇವ ವಿರಜೇತ್ತದಹರೇವ
ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ . ತದೇಕೇ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಮೇವೇಷ್ಟಿಂ ಕುರ್ವಂತಿ . ಅಥ ವಾ ನ
ಕುರ್ಯಾದಾಗ್ನೀಯಾಮೇವ ಕುರ್ಯಾತ್ . ಅಗ್ನಿಹಿಂ ಪ್ರಾಣಃ . ಪ್ರಾಣಮೇವೈತಯಾ
ಕರೋತಿ .
ತ್ಪ್ರೈಧಾತವೀಯಾಮೇವ ಕುರ್ಯಾತ್ . ಏತಯೈವ ತ್ರಯೋ ಧಾತವೋ ಯದುತ
ಸತ್ತ್ವಂ
ರಜಸ್ತಮ ಇತಿ ಅಯಂ ತೇ ಯೋನಿರ್ಋತ್ವಿಜೋ ಯತೋ ಜಾತೋ ಅರೋಚಥಾಃ
. ತಂ ಜಾನನ್ನಗ್ನ
ಆರೋಹಾಥಾನೋ ವರ್ಧಯಾ ರಯಿಮಿತ್ಯನೇನ ಮಂತ್ರೇಣಾಗ್ನಿಮಾಜಿಘ್ರೇತ್ .
ಏಷ ವಾ
ಅಗ್ನೀರ್ಯೋನಿಯಃ ಪ್ರಾಣಂ ಗಚ್ಛ ಸ್ವಾಂ ಯೋನಿಂ ಗಚ್ಛ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯೇವಮೇವೈತ-
ದಾಗ್ರಾಮಾದಗ್ನಿಮಾಹೃತ್ಯ ಪೂರ್ವವದಗ್ನಿಮಾಜಿಘ್ರೇತ್ ಯದಗ್ನಿಂ ನ ವಿಂದೇದಪ್ನು
ಜುಹುಯಾದಾಪೋ ವೈ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ದೇವತಾಭ್ಯೋ
ಜುಹೋಮಿ ಸ್ವಾಹೇತಿ
ಸಾಜ್ಯಂ ಹವಿರನಾಮಯಂ . ಮೋಕ್ಷಮಂತ್ರಸ್ತ್ರಯ್ಯೇವಂ ವೇದ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ
ತದುಪಾಸಿತವ್ಯಂ . ಶಿಖಾಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಛಿತ್ತ್ವಾ ಸಂನ್ಯಸ್ತಂ ಮಯೇತಿ

ತ್ರಿವಾರಮುಚ್ಚರೇತ್ . ಏವಮೇವೈತದ್ಭಗವನ್ನಿತಿ ವೈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ .. 1..
 ಅಥ ಹೈನಮತ್ರಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತೀ
 ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇತಿ . ಸ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಇದಂ
 ಪ್ರಣವಮೇವಾಸ್ಯ ತದ್ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಯ ಆತ್ಮಾ . ಪ್ರಾಶ್ಯಾಚಮ್ಯಾಯಂ
 ವಿಧಿರಥ ವಾ ಪರಿವ್ರಾಡ್ಧಿವರ್ಣವಾಸಾ ಮುಂಡೋಽಪರಿಗ್ರಹಃ ಶುಚಿರದ್ರೋಹೀ
 ಭೈಕ್ಷಮಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂಯಾಯ ಭವತಿ . ಏಷ ಪಂಥಾಃ
 ಪರಿವ್ರಾಜಕಾನಾಂ ವೀರಾಡ್ಧನಿ ವಾಽನಾಶಕೇ ವಾಪಾಂ ಪ್ರವೇಶೇ
 ವಾಗ್ನಿಪ್ರವೇಶೇ ವಾ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ವಾ . ಏಷ ಪಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ
 ಹಾನುವಿತ್ತಸ್ತೇನೇತಿ ಸ ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಿತಿ . ಏವಮೇವೈಷ ಭಗವನ್ನಿತಿ
 ವೈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ . ತತ್ರ ಪರಮಹಂಸಾ ನಾಮ ಸಂವರ್ತಕಾರುಣಿ-
 ಶ್ವೇತಕೇತುದೂರ್ವಾಸಖುಭುನಿದಾಘದತ್ತಾತ್ರೇಯಶುಕವಾಮದೇವ-
 ಹಾರೀತಕಪ್ರಭೃತಯೋಽವ್ಯಕ್ತಲಿಂಗಾಽವ್ಯಕ್ತಾಚಾರಾ ಅನುನ್ಮತ್ತಾ
 ಉನ್ಮತ್ತವದಾಚರಂತಃ ಪರಸ್ತ್ರೀಪುರಪರಾಜ್ಮುಖಾಸ್ತ್ರಿದಂಡಂ
 ಕಮಂಡಲುಂ ಭುಕ್ತಪಾತ್ರಂ ಜಲಪವಿತ್ರಂ ಶಿಖಾಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ
 ಬಹಿರಂತಶ್ಚೇತೈತತ್ಸರ್ವಂ ಭೂಃ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಪ್ನು ಪರಿತ್ಯಜ್ಯಾತ್ಮಾನ-
 ಮನ್ವಿಚ್ಛೇತ್ . ಯಥಾ ಜಾತರೂಪಧರಾ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಾ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಾ-
 ಸ್ತತ್ತ್ವ ಬ್ರಹ್ಮಮಾರ್ಗೇ ಸಮ್ಯಕ್ಸಂಪನ್ನಾಃ ಶುದ್ಧಮಾನಸಾಃ
 ಪ್ರಾಣಸಂಧಾರಣಾರ್ಥಂ ಯಥೋಕ್ತಕಾಲೇ ವಿಮುಕ್ತೋ ಭೈಕ್ಷಮಾಚರ-
 ನ್ನುದರಪಾತ್ರೇಣ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಸಮೌ ಭೂತ್ವಾ ಕರಪಾತ್ರೇಣ ವಾ
 ಕಮಂಡಲೂದಕಪೋ ಭೈಕ್ಷಮಾಚರನ್ನದರಮಾತ್ರಸಂಗ್ರಹಃ
 ಪಾತ್ರಾಂತರಶೂನ್ಯೋ ಜಲಸ್ಥಲಕಮಂಡಲುರಬಾಧಕರಹಃಸ್ಥಲ-
 ನಿಕೇತನೋ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಸಮೌ ಭೂತ್ವಾ ಶೂನ್ಯಾಗಾರದೇವಗೃಹ-
 ತೃಣಕೂಟವಲ್ಮೀಕವೃಕ್ಷಮೂಲಕುಲಾಲಶಾಲಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಶಾಲಾನದೀ-
 ಪುಲುನಗಿರಿಕುಹರಕೋಟರಕಂದರನಿರ್ಝರಸ್ಥಂಡಿಲೇಷ್ಟನಿಕೇತನಿವಾಸ್ಯ-
 ಪ್ರಯತ್ನೇಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮನಿರ್ಮೂಲನಪರಃ ಸಂನ್ಯಾಸೇನ
 ದೇಹತ್ಯಾಗಂ ಕರೋತಿ ಸ ಪರಮಹಂಸೋ ನಾಮೇತಿ . ಆಶಾಂಬರೋ ನ
 ನಮಸ್ಕಾರೋ ನ ದಾರಪುತ್ರಾಭಿಲಾಷೀ ಲಕ್ಷ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಯನಿರ್ವರ್ತಕಃ
 ಪರಿವ್ರಾಟ್ ಪರಮೇಶ್ವರೋ ಭವತಿ . ಅತ್ರೈತೇ ಶ್ಲೋಕಾ ಭವಂತಿ .
 ಯೋ ಭವೇತ್ಪೂರ್ವಸಂನ್ಯಾಸೀ ತುಲ್ಯೋ ವೈ ಧರ್ಮತೋ ಯದಿ .
 ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಣಾಮಃ ಕರ್ತವ್ಯೋ ನೇತರಾಯ ಕದಾಚನ .. 1..
 ಪ್ರಮಾದಿನೋ ಬಹಿಶ್ಚಿತ್ತಾಃ ಪಿಶುನಾಃ ಕಲಹೋತ್ಸುಕಾಃ .

ಸಂನ್ಯಾಸಿನೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ದೇವಸಂದೂಷಿತಾಶಯಾಃ .. 2..
 ನಾಮಾದಿಭ್ಯಃ ಪರೇ ಭೂಮ್ನಿ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯೇ ಚೇತ್ಸಿ ತೋಽದ್ವಧೇ .
 ಪ್ರಣಮೇತ್ಕಂ ತದಾತ್ಮಜ್ಞೋ ನ ಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ಮಣಾ ತದಾ .. 3..
 ಈಶ್ವರೋ ಜೀವಕಲಯಾ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಭಗವಾನಿತಿ .
 ಪ್ರಣಮೇದ್ಧಂಡವದ್ಭೂಮಾವಾಶ್ಚಚಂಡಾಲಗೋಖರಂ .. 4..
 ಮಾಂಸಪಾಂಚಾಲಿಕಾಯಾಸ್ತು ಯಂತ್ರಲೋಕೇಽಙ್ಗಪಂಜರೇ .
 ಸ್ನಾಯ್ವಸ್ಥಿಗ್ರಂಥಿಶಾಲಿನ್ಯಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕಿಮಿವ ಶೋಭನಂ .. 5..
 ತ್ವಜ್ಞಾಂಸರಕ್ತಬಾಷ್ಪಾಂಬು ಪೃಥಕ್ತ್ವಾ ವಿಲೋಚನೇ .
 ಸಮಾಲೋಕಯ ರಮ್ಯಂ ಚೇತ್ಕಿಂ ಮುಧಾ ಪರಿಮುಹ್ಯಸಿ .. 6..
 ಮೇರುಶೃಂಗತಟೋಲ್ಲಾಸಿ ಗಂಗಾಜಲಸ್ಯೋಪಮಾ .
 ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಸ್ಮಿನ್ಮನೇ ಮುಕ್ತಾಹಾರಸ್ಯೋಲ್ಲಸಶಾಲಿತಾ .. 7..
 ಶ್ಮನಾನೇಷು ದಿಗಂತೇಷು ಸ ಏವ ಲಲನಾಸ್ತನಃ .
 ಶ್ವಭಿರಾಸ್ವಾದ್ಯತೇ ಕಾಲೇ ಲಘುಪಿಂಡ ಇವಾಂಧಸಃ .. 8..
 ಕೇಶಕಜ್ಜಲಧಾರಿಣ್ಯೋ ದುಃಸ್ವರ್ಶಾ ಲೋಚನಪ್ರಿಯಾಃ .
 ದುಷ್ಕೃತಾಗ್ನಿಶಿಖಾ ನಾಯೋರ್ ದಹಂತಿ ತೃಣವನ್ನರಂ .. 9..
 ಜ್ವಲನಾ ಅತಿದೂರೇಽಪಿ ಸರಸಾ ಅಪಿ ನೀರಸಾಃ .
 ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಹಿ ನರಕಾಗ್ನಿನಾಮಿಂಧನಂ ಚಾರು ದಾರುಣಂ .. 10..
 ಕಾಮನಾಮ್ನಾ ಕಿರಾತೇನ ವಿಕೀರ್ಣಾ ಮುಗ್ಧಚೇತಸಃ .
 ನಾಯೋರ್ ನರವಿಹಂಗಾನಾಮಂಗಬಂಧನವಾಗುರಾಃ .. 11..
 ಜನ್ಮಪಲ್ವಲಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಚಿತ್ತಕರ್ದಮಚಾರಿಣಾಂ .
 ಪುಂಸಾಂ ದುರ್ವಾಸನಾರಜ್ಜುರ್ನಾರೀಬಡಿಶಪಿಂಡಿಕಾ .. 12..
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ದೋಷರತ್ನಾನಾಂ ಸುಸಮುದ್ಗಿಕಯಾನಯಾ .
 ದುಃಖಶೃಂಖಲಯಾ ನಿತ್ಯಮಲಮಸ್ತು ಮಮ ಸ್ತ್ರಿಯಾ .. 13..
 ಯಸ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ತಸ್ಯ ಭೋಗೇಚ್ಛಾ ನಿಸ್ತ್ರೀಕಸ್ಯ ಕ್ಷ ಭೋಗಭೂಃ .
 ಸ್ತ್ರಿಯಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಜಗತ್ಪಕ್ತಂ ಜಗತ್ಪಕ್ತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ .. 14..
 ಅಲಭ್ಯಮಾನಸ್ತನಯಃ ಪಿತೌ ಕ್ಲೇಶಯೇಚ್ಚಿರಂ .
 ಲಬ್ಧೋ ಹಿ ಗರ್ಭಪಾತೇನ ಪ್ರಸವೇನ ಚ ಬಾಧತೇ .. 15..
 ಜಾತಸ್ಯ ಗ್ರಹರೋಗಾದಿ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಚ ಧೂರ್ತತಾ .
 ಉಪನೀತೇಽಪ್ಯವಿದ್ಯತ್ವಮನುದ್ವಾಹಶ್ಚ ಪಂಡಿತೇ .. 16..
 ಯೂನಶ್ಚ ಪರದಾರಾದಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯಂ ಚ ಕುಟುಂಬಿನಃ .
 ಪುತ್ರದುಃಖಸ್ಯ ನಾಸ್ತಂತೋ ಧನೀ ಚೇನ್ಮಿಯತೇ ತದಾ .. 17..

ನ ಪಾಣಿಪಾದಚಪಲೋ ನ ನೇತ್ರಚಪಲೋ ಯತಿಃ .
ನ ಚ ವಾಕ್ಯಪಲಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ .. 18..
ರಿಪೌ ಬದ್ಧೇ ಸ್ವದೇಹೇ ಚ ಸಮೈಕಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಪಶ್ಯತಃ .
ವಿವೇಕಿನಃ ಕುತಃ ಕೋಪಃ ಸ್ವದೇಹಾವಯವೇಷ್ಟಿವ .. 19..
ಅಪಕಾರಿಣಿ ಕೋಪಶ್ಚೇತ್ಯೋಪೇ ಕೋಪಃ ಕಥಂ ನ ತೇ .
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಾಣಾಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಪರಿಪಂಧಿನಿ .. 20..
ನಮೋಽಸ್ತು ಮಮ ಕೋಪಾಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯಜ್ಞಾಲಿನೇ ಭೃಶಂ .
ಕೋಪಸ್ಯ ಮಮ ವೈರಾಗ್ಯದಾಯಿನೇ ದೋಷಭೋಧಿನೇ .. 21..
ಯತ್ರ ಸುಪ್ತಾ ಜನಾ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಬುದ್ಧಸ್ತತ್ರ ಸಂಯಮೀ .
ಪ್ರಬುದ್ಧಾ ಯತ್ರ ತೇ ವಿದ್ವಾನ್ಸುಷುಪ್ತಿಂ ಯಾತಿ ಯೋಗಿರಾಟ್ .. 22..
ಚಿದಿಹಾಸ್ತಿತಿ ಚಿನ್ಮಾತ್ರಮಿದಂ ಚಿನ್ಮಯಮೇವ ಚ .
ಚಿತ್ತ್ವಂ ಚಿದಹಮೇತೇ ಚ ಲೋಕಾಶ್ಚಿದಿತಿ ಭಾವಯ .. 23..
ಯತೀನಾಂ ತದುಪಾದೇಯಂ ಪಾರಹಂಸ್ಯಂ ಪರಂ ಪದಂ .
ನಾತಃ ಪರತರಂ ಕಿಂಚಿದ್ವಿದ್ಯತೇ ಮುನಿಪುಂಗವಃ .. 24..
ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ..
ಓಂ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ .
ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ..
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ .. ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್ ..
ಇತಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ ..

Encoded by Sunder Hattangadi

—
Yajnavalkya Upanishad

pdf was typeset on December 22, 2023

—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

